

SİYAH ve BEYAZ YAPAĞILI GICIK KOYUNLARININ YAPAĞI ÖZELLİKLERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

Dr. Murat ÇİMEN
GOÜ. Ziraat Fakültesi Zootekni Bölümü. Tokat

Özet: Siyah ve beyaz yapağılı 2 yaşlı Gıcık koyunlarında sırasıyla kirli yapağı ağırlıkları 2.00 ve 1.97 kg, lüle uzunlukları 15.69 ve 14.85 cm, gerçek uzunlukları 17.40 ve 17.60 cm, kıvrım sayısı 10.95 ve 11.38, incelik 35.87 ve 35.00 μ , medullalı kıl oranı %6.98 ve 6.62, kemp kıl oranı %3.01 ve 2.69, baş sortiman ise CD ve CD olarak belirlenmiştir. Gruplar arasındaki farklar önemli bulunmamıştır.
Anahtar Kelimeler: Koyun, Yapağı

The Comparison of the Wool Characteristics of Black and White Gıcık Ewes

Abstract: Fleece weights, staple lengths, fiber lengths, curls, fiber diameters, medullated fiber percentages, kemp fiber percentages and German system grade were found 2 and 1.97 kg, 15.69 and 14.85 cm, 17.40 and 17.60 cm, 10.95 and 11.38, 35.87 and 35 μ , %6.98 and 6.62, %3.01 and 2.69, CD and CD, respectively for 2 years-old black and white fleece Gıcık Ewes. The differences between the groups were not significant.

Key words: Sheep, Wool

Giriş

Tokat ilinde 411.985 baş koyun yetiştirilmektedir. Bu mevcudun %35'lik bölümünü (145.370) halk dilinde "Gıcık" olarak adlandırılan melez koyunlar oluşturmaktadır (Anonim,1997). Bazı araştırmacılar tarafından Gıcık Koyununun Hemşin veya Herik kanı taşıyan melezler olabileceği ileri sürülmüştür (Akçay, 1997; Yarkin, 1964). Bu koyunlar üzerinde yapılacak ırk özelliklerinin belirlenmesine yönelik araştırmalar, ıslah çalışmalarının yönlendirilmesinde belirleyici olacaktır. Akçay (1997)'in bildirdiğine göre Gıcık koyunlarında yapağı rengi siyah olanlarla, beyaz olanların oranı yaklaşık olarak eşittir. Bu durumda yapağı rengine göre yapılacak olan analizler sonucunda farklı renkli yapağıya sahip koyunların benzer yapağı özellikleri göstermesi durumunda bunların aynı ırkın farklı hatları olmaları ihtimalide kuvvet kazanmış olacaktır. Böylece gerekli görüldüğünde yapılacak olan ıslah çalışmalarında farklı renkli yapağıya sahip koyunlarda aynı ırk içinde

anıldığından, aynı çatı altında değerlendirilmeye tabi tutulmuş olacaktır.

Materyal ve Metot

Araştırma materyalini yetiştirici elinde bulunan 2 yaşlı Gıcık koyunlarından temin edilen 30 adet siyah ve 30 adet beyaz yapağı numuneleri oluşturmuştur. Kırkımın yapıldığı sol kaburga (yan) üzerinden, yaklaşık 20 gram ağırlığında yapağı örnekleri alınmış ve gerekli analizler yapılmıştır. İncelik, uzunluk, kıvrım, sortiman, kemp kıl ve medulla oranları Özcan(1990)'da esasları açıklanan metoda göre tayin edilmiştir. Elde edilen bulgular varyans analizine tabi tutulmuş ve grupların karşılaştırılmasında t testi kullanılmıştır (Düzgüneş ve ark., 1987).

Araştırma Bulguları ve Tartışma

Gıcık koyunlarından temin edilen siyah ve beyaz yapağı numunelerine ait özellikler Çizelge 1'de verilmiştir.

Çizelge 1. Siyah ve Beyaz Yapağılarda Yapağı Özellikleri

Özellikler	Siyah Yapağı	Beyaz Yapağı
Kirli yapağı ağırlığı (kg)	2.00 ± 0.12	1.97 ± 0.17
Lüle uzunluğu (cm)	15.69 ± 0.83	14.85 ± 0.77
Gerçek uzunluk (cm)	17.40 ± 0.62	17.60 ± 0.66
Kıvrım	10.95 ± 0.63	11.38 ± 0.63
İncelik (μ)	35.87 ± 0.82	35.00 ± 0.87
Medullalı kıl oranı (%)	6.98 ± 0.63	6.62 ± 0.51
Kemp kıl oranı (%)	3.01 ± 0.57	2.69 ± 0.36
Baş sortiman	CD	CD

Siyah ve beyaz yapağılı Gıcık koyunlarında sırasıyla kirli yapağı ağırlıkları 2.00 ve 1.97 kg, lüle uzunlukları 15.69 ve 14.85 cm, gerçek kıl uzunlukları 17.40 ve 17.60 cm, kıvrım 10.95 ve 11.38, incelik 35.87 ve 35 μ , medullalı kıl oranı % 6.98 ve 6.62, kemp kıl oranı % 3.01 ve 2.69 olarak belirlenmiş, baş sortiman ise her iki grupta da CD olarak tespit edilmiştir. Kirli yapağı ağırlığı için bildirilen değerler (2.00 ve 1.97 kg) Akçay (1997)'in yine Gıcık koyunları için bildirdiği değerle (2.08 kg) uyum içindedir. Gıcık koyunlarının yapağı özellikleri üzerinde yapılan başka araştırmalara rastlanılmadığından

diğer yapağı özelliklerinin literatürlerle mukayesesi yapılamamıştır. Siyah ve beyaz yapağıya sahip Gıcık koyunlarının yapağı özellikleri karşılaştırıldığında tüm özelliklerin istatistiki olarak birbirinden farksız olduğu dikkati çekmektedir. Siyah ve beyaz yapağı rengine sahip Gıcık koyunlarının genel yapağı özelliklerine bakıldığında, literatürlerde bildirilen kaba-karışık yapağılı yerli ırklara benzediği görülmektedir (Utkanlar ve ark., 1965; Özcan, 1990; Kaymakçı ve Sönmez, 1996; Çimen ve ark., 1997).

Sonuç

Farklı renkli (siyah ve beyaz) yapağıya sahip Gıcık koyunlarının yapağı özellikleri bakımından birbirine benzerlik gösterdiği araştırma sonuçlarından görülmüştür. Bu durumda her iki farklı yapağı rengine sahip koyunların aynı ırkın farklı hatları olma ihtimali kuvvet kazanmaktadır. Fakat bu fikrin kesinlik kazanması için DNA düzeyinde genetik çalışmaların yapılması gerekmektedir. Gerek siyah yapağıya, gerekse beyaz yapağıya sahip Gıcık koyunlarının yapağı özellikleri kaba-karışık yapağılı yerli ırklarla benzerlik göstermektedir. Bu tip yapağılar halı, kilim ve battaniye imalatına uygun görülmeyle birlikte, tekstil sanayi için uygun bir yapağı şekli değildir.

Kaynaklar

- AKÇAY, A., 1997. Tokat Yöresinde Koyunculüğün Mevcut Durumu ve Geliştirme İmkanlarının Araştırılması. Yüksek Lisans Tezi. GOÜ Fen Bil.Ens.Zootekni Anabilim Dalı. Tokat.
- ANONİM, 1997. Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı. Tokat İl Müdürlüğü İstatistikleri. Tokat.
- ÇİMEN, M., ÖZCAN, L., TORUN, O., 1997. Ceylanpınar Tarım İşletmesinde Yetiştirilen Saf İvesi, Sakız x İvesi ve Ile de France x İvesi Melez Koyunlarında Yapağı Özellikleri Üzerine Bir Araştırma. GOÜ Ziraat Fakültesi Dergisi.14(1):415-422.
- DÜZGÜNEŞ, O., KESİCİ, T., KAVUNCU, O., GÜRBÜZ, F., 1987. Araştırma ve Deneme Metotları. İstatistik Metotları II. A.Ü.Zir.Fak.Yayın.:1021, Ders Kitabı: 295. Ankara.
- KAYMAKÇI, M., SÖNMEZ, R., 1996. İleri Koyun Yetiştiriciliği. I.Baskı. Ege Üni. Basımevi. İzmir.
- ÖZCAN, L., 1990. Koyunculuk. T.O.K.İ.B. Mesleki Yayınlar. Genel:343. Seri:15.
- UTKANLAR, N., İMERYÜZ, F., MÜFTÜOĞLU, Ş., ÖZNACAR, K., 1965. Halk Yetiştirme Dağlıç Koyunlarının Önemli Yapağı Özellikleri Üzerinde Araştırmalar. Lalahan Zootekni Araştırma Enstitüsü Dergisi. 5(3-4): 70-88.
- YARKIN, İ., 1964. Herik Koyunu Yapağısı Üzerinde Araştırmalar. Ankara Üniversitesi, Ziraat Fakültesi Yıllığı. Yıl:14, Fasikül : 1-2. Ankara.